

ИЗВЕШТАЈ

**ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОД ЕВАЛУАЦИЈАТА НА
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ – СКОПЈЕ
УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ ВО СКОПЈЕ
(15.09.2015-14.09.2016)**

СОДРЖИНА

ВОВЕД	2
МИСИЈА И СУШТИНСКИ ВРЕДНОСТИ	3
СТРАТЕГИСКИ И ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ	4
I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБАТА	8
1.1. Студиски програми	8
1.2. Наставно-научен и соработнички кадар и критериуми за избор и оценување на квалитетот	11
1.3. Наставно-образовна дејност	13
1.4. Студенти	17
1.5. Просторни и материјални ресурси	20
1.6. Логистика	21
1.7. Надворешна соработка	21
1.8. Научно-истражувачка дејност	24
1.9. Финансирање	24
II. TOWS АНАЛИЗА ЗА ПОДОБРУВАЊЕ НА КВАЛИТЕТОТ	26
ЗАКЛУЧОК	29
ПРИЛОЗИ	31

ВОБЕД

Основна цел на процесот на самоевалуација е да го процени квалитетот на наставно-образовниот и научноистражувачки процес на првиот, вториот и третиот циклус студии на Економскиот факултет – Скопје и врз основа на анализа и критична проценка на клучните елементи (студиски програми, наставно-научен и соработнички кадар, наставно-образовна дејност, научноистражувачка работа, студенти, просторни и материјални ресурси, логистика, надворешна соработка и финансирање) како и со помош на TOWS анализата да се разоткријат силните и слабите страни на процесите со цел да се предложат мерки за нивно подобрување, релативизирање или целосно отстранување.

Процесот на самоевалуација е основа за проценка на позицијата на Економскиот факултет во образовниот систем на Република Македонија (надворешна евалуација). На тој начин, овој процес добива карактер на динамична полука во континуираното зголемување на способноста на Економскиот факултет за подобрување на конкурентноста, квалитетот и ефикасноста на наставно-образовниот процес, реализирање синергија помеѓу наставно-образовната и научно-истражувачката дејност и перманентното усовршување и унапредување на квалитетот на академскиот кадар.

Успешноста на процесот на самоевалуација подразбира создавање соодветна организациска структура. Во таа насока на Факултетот беа формирани комисији и подкомисији на ниво на студиски програми како носители на процесот на самоевалуација. Изборот на членовите на Комисијата и подкомисиите ја рефлектираше потребата на самиот процес да се обезбеди максимално учество на заинтересираните и компетентни субјекти, како и да обезбеди доволен степен на независност од мислењето и волјата на менаџментот. На тој начин се создадени претпоставки за ефикасност во проценка на реалноста и валидноста на информациите и нивно преточување во факти како основа на понатамошната квантитативна и квалитативна анализа на состојбите на Факултетот. Во тој контекст соработката меѓу Комисијата и подкомисиите со одвиваше низ повеќе етапи и процеси на критично преиспитување и оценување на информациите за која цел беше користена методологија на анкетен прашалник што од страна на Комисијата беше испратен до одделните комисији на I, II и III циклус на студии. Ваквата соработка е мотивирана пред сè од потребата заклучоците што ќе следат да дадат прецизна слика за состојбите и да станат реална основа за донесување препораки и мерки за нивно подобрување.

Кооперацијата во процесите беше обезбедена во рамки на пошироката соработка со стручните служби, врз основа на документацијата и базата на податоци и информации со кои располага Факултетот.

Комисијата настојуваше преку широко поставената мрежа на односи и сестраната размена на информации на релација: подкомисији, стручни служби, Деканат, наставници, соработници и студенти, а врз основа на сопствените истражувања, критички и аналитички да ја вреднува сликата за состојбите во наставно-образовната дејност, научно-истражувачката дејност, некународната соработка, развојот на наставниот кадар, соработката со стопанството, соработката со студентите, финансирањето и сл.

МИСИЈА И СУШТИНСКИ ВРЕДНОСТИ

Во стратешките документи на Економскиот факултет¹ дефинирана е **мисијата** како долгорочна насока за развој на единицата и како основа за дефинирање на стратешките цели и оперативните активности:

„Нашата мисија е континуирано образование на високостручен кадар способен компетентно да решава проблеми, да им излегува во пресрет на предизвиците на новиот милениум и да ја зајакнува конкурентноста на претпријатијата на европско и меѓународно ниво преку висококвалитетни програми од бизнис и економија. Во доменот на научната работа, нашата цел е преку современи и релевантни научни истражувања да се придонесе кон збогатувањето на научната мисла од областа на економијата и бизнисот. Факултетот, исто така, обезбедува професионални услуги и истражувања за приватниот и јавниот сектор.

Секојдневното реализирање на поставената мисија за нас значи:

- обезбедување на висок квалитет во сите активности;
- поттикнување дебати и промовирање нови идеи;
- комбинирање на моќта на луѓето, со иновации и технологија, за да се подобри начинот на учење и работење;
- почитување на правата и достоинството на поединецот.

За нашите студенти ова значи:

- обезбедување можности за квалитетно студирање;
- образование кое е стимулативно, ја збогатува личноста и се вреднува од страна на работодавците.

За нашите вработени ова значи:

- обезбедување можности секој да се развие себеси заради зголемување на личните способности и професионализмот во работењето, а со крајна цел;
- постигнување на поголема поддршка и стручна помош во наставните и научно-образовните активности и процеси.

За општеството ова значи:

- обезбедување најнови информации, знаења и стручни услуги од областа на економијата, бизнисот и менаџментот на сите економски субјекти и
- активно партнерство во нивното успешно вклопување во националните, регионалните и меѓународните заедници во кои тие работат.“

Во Стратешкиот план на Економскиот факултет-Скопје 2015-2019 година се утврдени и **суштинските вредности** на Економскиот факултет – Скопје:

---

¹ Стратешките правци на развој на високото образование во земјите од ЕУ беа прифатени и од Економскиот факултет, со оглед на усвоената стратешка определба на Факултетот за прифаќање и постигнување на стандардите што се применуваат и важат во земјите од Европската унија (Стратешки план на Економскиот факултет-Скопје 2015-2019 година).

1. Континуирање подобрување на квалитетот во наставата и истражувачко-апликативните активности;
2. Обезбедување мултикултурно милје со почитување на различностите на секоја етничка група;
3. Следење на промените и потребите на стопанството и државната администрација;
4. Постојано иновирање на наставниот план со воведување нови програми и насоки;
5. Обезбедување на ефикасна и одговорна администрација за остварување на активностите на факултетот;
6. Почитување на високите етички норми;
7. Слобода на креативноста и изразувањето на сопствените гледишта во врска со општествените појави и процеси;
8. Поттикнување на иновативноста и флексибилноста во изведувањето на наставата;
9. Колегијална работна атмосфера;
10. Овозможување стимулативна атмосфера за индивидуален професионален развој;
11. Употреба на најсовремена наставна техника;
12. Обезбедување максимално можна објективност и коректност при оценувањето на знаењата на студентите;
13. Изградување на сопствена препознатливост во земјата и во странство;
14. Непристрасност, објективност и транспарентност при информирањето на јавноста.

СТРАТЕГИСКИ И ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ

Стратегиските цели на факултетот се изведени од стратегијата на ЕНЕА (European Higher Education Area) и Болоњскиот процес. Тие се поставени на начин кој ќе обезбеди континуитет на досегашните активности на институцијата, но и натамошен развој и достигнување на нови, повисоки нивоа на квалитет на нејзиното функционирање.

Врз таа основа, клучните стратегиски цели на Економскиот факултет за периодот 2015-2019 година се однесуваат на три подрачја:

1. Наставно-образовна дејност

Целта е во планскиот период да се постигне подигнување на општиот квалитет на наставата, нејзино осовременување, одговарање на барањата на студентите и натамошно усогласување со потребите на стопанството.

2. Научно-истражувачка и стручна дејност

На полето на научно-истражувачката и стручната дејност, стратегиските цели ќе бидат насочени кон зголемување на обемот и квалитетот на научната работа, зголемување на присутноста на наставниците и соработниците во еминентни списанија и на конференции, како и зголемена соработка со стопанството и јавниот сектор на полето на реализацијата на заеднички проекти.

3. Меѓународна соработка

Целта е во иднина да се зголеми ангажманот на полето на реализација на меѓународни проекти, заеднички студиски програми со еминентни институции, како и размена на наставен кадар и студенти со странски универзитети.

Покрај наведените, реализацијата на стратегиските цели на факултетот ќе опфати и активности во доменот на развојот на наставниот кадар, информацискиот систем, соработката со студентите, подобрување на финансиската состојба и др.

Горенаведените стратегиски цели се разработени во **оперативни цели**, по подрачја, со кои поподробно се дефинираат насоките во кои ќе се одвиваат оперативните активности со чија реализација се очекува да бидат остварени поставените стратегиски цели.

1. Наставно-образовна дејност

Со цел да се остварат целите на подобрување на општиот квалитет на наставните активности на факултетот, се предлагаат следниве оперативни цели:

- Осовременување на студиските и предметните програми на прв и втор циклус студии;
- Проширување на портфолиото од наставно-образовни активности;
- Зголемување на препознатливоста на програмите на факултетот на национален и меѓународен план;
- Постојано и навремено усогласување на студиските програми од сите три циклуси со законските измени;
- Подигнување на значењето на самоевалуацијата и нејзина натамошна трансформација од формално во суштинско средство за подобрување на квалитетот на наставата;
- Поставување на функционирањето на докторските студии на стабилна основа и надминување на проблемите кои се уште постојат во оваа сфера.

2. Научно-истражувачка и стручна дејност

Досегашните резултати недвосмислено покажуваат дека Факултетот заостанува во некои аспекти на истражувачката активност, а особено во поглед на бројот на објавени трудови во еминентни списанија и т.н. списанија со импакт-фактор.

Поради тоа, поставените цели во овој домен ќе бидат претежно насочени кон подобрување на овие состојби:

- Зголемување на присуството на наставниот кадар со свои трудови во реномирани меѓународни списанија и на меѓународни конференции;
- Зголемување на степенот на научна соработка со стопанството, со цел да се реализираат научни проекти и истражувања од обострана полза;
- Поттикнување на издавачката дејност;
- Вклучување во меѓународни истражувачки проекти и проекти финансирани од европските фондови и нивна реализација.

3. Меѓународна соработка

И покрај големиот број склучени договори за соработка со странски универзитети, нивото на мобилност на кадарот и студентите, бројот на посети на нашата институција од

страна на странски професори, реализирани проекти и објавени трудови со странски партнери не задоволуваат.

Поради тоа, нашите цели на ова поле ќе бидат насочени кон:

- Зголемување на мобилноста на наставниот кадар;
- Зголемување на мобилноста на студентите;
- Остварување заеднички програми со странски партнерски институции за двојна и заедничка диплома.

При нивното конципирање и операционализација користени се и досегашните стратегиски планови, стандардите поставени од меѓународните акредитациони институции, плановите и насоките за развој на Универзитетот, резултатите од самоевалуацијата, постојната регулатива во доменот на високото образование и поврзаните законски и други акти и програмата на Деканот на Економскиот факултет за мандатниот период 2015-2019 година.

Во продолжение се дадени стратегиските цели со соодветни образложенија, групирани по области.

4. Информациски систем

Во делот на информацискиот систем во последниве години се извршени бројни промени, но појавата на нови технологии и нови можности постојано отвораат нов простор за подобрувања. Нашите цели за следниот период се однесуваат на:

- Хардверски унапредувања, т.е. замена на постоечката опрема со нова и интервенции во мрежната инфраструктура;
- Збогатување на софтверот наменет за наставните и научните активности;
- Подобрувања на процедурите за прибирање, чување и располагање со податоците;
- Развој на апликативни решенија наменети за комуникација со студентите.

Тука мора да се напомене дека реализацијата на одредени подобрувања, посебно на оние кои се поврзани со iKnow системот, кој е од исклучително значење за реализацијата на бројни активности, зависат од Универзитетот и пролонгирањето на нивното решавање предизвикува сериозни проблеми за Факултетот.

5. Развој на наставниот кадар

Вработените се основен капитал на Факултетот. Од развојот на нивните способности и вештини во најголема мера зависи успехот на целата институција. Истовремено, се среќаваме со низа ограничувања поврзани со смената на генерациите и финансирањето на новите вработувања. Поради тоа, нашите напори во претстојниот период ќе бидат насочени кон:

- Вработување на млад наставен кадар и инвестирање во негов развој;
- Зголемување на степенот на меѓународно присуство на наставниот кадар.

6. Финансии

Досега Факултетот успешно ги совладуваше сите предизвици поврзани со својата финансиска ситуација. И покрај бројните ограничувања кои беа наметнати во последниве неколку години, обезбедувањето ресурси за непречено функционирање и за задржување на стандардот на вработените не дојде во прашање. Имајќи предвид дека слични проблеми можат да се очекуваат и во иднина, нашите напори на ова поле ќе бидат насочени кон:

- Одржување и подобрување на финансиската ситуација на Факултетот;
- Збогатување на алтернативните извори на сопствени приходи со цел да се постигне повисока одржливост на финансиите неопходни за извршување на сите функции на Факултетот.

7. Соработка со студентите

За една високообразовна институција е од клучно значење да води сметка за студентите како свои најзначајни стејкхолдери, како во текот на нивното студирање, така и по завршувањето на студиите. Оваа соработка може да придонесе за подобро разбирање на постоечките недостатоци на образовниот процес, но и на други полиња, како и да обезбеди поддршка за активностите на Факултетот во соработката со други институции. Тука ги поставуваме следниве цели:

- Поинтензивна соработка со Алумни асоцијацијата на Економскиот факултет;
- Унапредување на поддршката на асоцијациите на тековните студенти, како Студентскиот парламент, AIESEC и сл.

8. Соработка со стопанството

Со цел да се надмине воочениот недостаток на образовните и научните активности кои не се доволно поврзани со стопанството, за следниот период нашите напори ќе се фокусираат на:

- Јакнење на комуникацијата и врските со стопанството на полињата на науката, наставата, реализацијата на заеднички проекти и сл.

Тргувајќи од поставените стратегиски и оперативни цели, процесот на самоевалуација на Економскиот факултет се случува токму во насока на проверка на реализацијата на истите во периодот од 15.09.2015 до 15.09.2016 година, со интенција да послужи како платформа за квалитативен развој на наставно-образовната и научно-истражувачката дејност на Факултетот во идниот период, а меѓу другото и заради исполнување на условите неопходни за стекнување меѓународна акредитација од некоја од еминентните акредитациони институции.

1. ОЦЕНА НА СОСТОЈБАТА (РЕЗУЛТАТИ ОД САМОЕВАЛУАЦИЈАТА)

1.1. СТУДИСКИ ПРОГРАМИ

Основна дејност на Економскиот факултет како единица на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје е наставно-образовната дејност. Тоа е експлицитно содржано во сите документи (визија, мисија, стратемиски план, акт за основање и др.) кои даваат основа за правците на делување и развој на Економскиот факултет. Следствено, оценувањето на наставно-образовната дејност е важен дел при процесот на самоевалуација на Факултетот, за да се овозможи унапредување на основниот процес - образование на студентите на сите студиски програми, следејќи ги најновите трендови на економските и факултетите по бизнис во светот и подготвувајќи ги студентите во целост да одговорат на потребите на македонското стопанство и јавниот сектор.

Евалуацијата на наставно-образовната дејност тргнува од основната рамка, т.е. системот на образование. Системот на образование на Економскиот факултет е таков што наставата се организира во три циклуси на образование и тоа – прв циклус во траење од четири години (најмалку 240 кредити), втор циклус (една или две години и следствено 60 или 120 кредити) и трет циклус на студии (60 кредити). Сите студиски програми се акредитирани и се во согласност со важечките законски решенија во Република Македонија. Факултетот организира и специјалистички курсеви, обуки и предавања вон основната наставно-образовна дејност, врз основа на претходно одобрени програми за работа. Сепак, бројот на ваквиот вид програми за континуирано и доживотно учење е сеуште многу мал, што истовремено на Факултетот му ги лимитира и можностите за остварување дополнителни финансиски средства.

Во рамки на *I-от (првиот) циклус* егзистираат 7 студиски програми². Кај сите е присутен напор за постојано иновирање и користење на позитивните искуства од соодветните студиски програми присутни на реномираните странски универзитети, како и сопствените искуства од претходниот период.

Иако Факултетот е основан во далечната 1950 година, најголем дел од студиските програми под постојниот назив се етаблирани во академската 1998/1999 година (5 студиски програми), една се среќава од 1992/1993 година (Маркетинг), а најмладата (Е-бизнис) од 2002/2003 година. Последното реформирање кај сите програми е евидентирано во академската 2012/2013 година.

Сите програми поседуваат јасни и прецизни цели со фокус на студентот заради негово обезбедување со знаења, способности и вештини кои соодветствуваат на профилот на студиската програма.

Вкупниот број семестри предвидени со секоја од студиските програми изнесува 8, без исклучок. Ваквиот принцип на воедначеност е присутен и кај вкупниот фонд/број часови по задолжителни и изборни предмети. Имено, фондот часови по задолжителните предмети се движи од 1680 до 1710 часови, а кај изборните предмети се движи во интервал од 990-1080 часови. Ваквиот фонд часови по одделни предмети соодветствува на

---

² Е-бизнис, Економија, Маркетинг, Менаџмент, Надворешна трговија, Сметководство и ревизија, и Финансиски менаџмент.

стручниот профил што се очекува да се добие со завршување на одделната студиска програма. Дополнително, предвидениот фонд часови за студентска практика кај секоја студиска програма, целосно соодветствува на очекуваниот стручен профил, и придонесува кон признавање на соодветниот профил од страна на други универзитети.

Што се однесува до одделните предметни програми, се цени дека скоро сите предметни програми ги исполнуваат целите на студиската програма.

Кај студиските програми исто така не постои дилема дека задолжителните предметни програми соодветствуваат на дипломата што се стекнува со завршување на студиската програма.

Кај сите предметни програми (задолжителни и изборни), јасно е наведена основната и дополнителната литература.

На ниво на **II (втор) циклус** егзистираат 11 едногодишни студиски програми³ и 4 двегодишни студиски програми⁴. Кај студиските програми од II циклус посебно е нагласена тенденцијата за нивно континуирано усовршување и реформирање со цел доведување во состојба на компатибилност со соодветните студиуми во светот. Препознаена е потребата од континуиран трансфер на знаења и користење на позитивните искуства од соодветните студиски програми на реномираните странски универзитети.

Најголем дел од студиските програми се етаблирани во претходната деценија (во периодот помеѓу 2002-2008 година). Најстарата програма по Маркетинг под постојниот назив датира од почетокот на 1970-тите, односно, започнала да се реализира во учебната 1972/1973). Двегодишните студиски програми се етаблирани во академската 2010/2011 година. Последното реформирање кај сите програми е евидентирано во академската 2012/2013 година.

Сите програми поседуваат прецизно дефинирани цели. Во тој контекст основната интенција е обезбедување на студентот со знаења, способности и вештини, како и создавање подлога за критичко преиспитување на реалноста. Во оваа смисла, одделните студиски програми имаат за цел унапредување на знаењето и зајакнување на аналитичките способности на студентите заради нивна поголема ефикасност при анализа на проблемите во економијата и бизнисот. Освен тоа, сите студиски програми како своја цел имаат развивање способност за критичка анализа, како и инспирирање на студентите за истражување.

Вкупниот број семестри предвидени со секоја од едногодишните студиски програми изнесува 2, а кај двегодишните е 4.

Соодносот на задолжителните, изборните предмети и изборните предмети од листата на УКИМ на втор циклус студии (едногодишни), кај 9 студиуми, е 60:30:10. Исклучок се студиската програма по Маркетинг, каде соодносот е 43:43:14 (3 задолжителни, 3 изборни, 1 изборен од листата на УКИМ) и студиската програма по Монетарна економија, финансии и банкарство каде сите предметни програми имаат статус

---

³ Е-бизнис менаџмент, Европски студии, Економски развој и меѓународни финансии, Маркетинг, МБА-менаџмент, Монетарна економија, финансии и банкарство, Менаџмент во осигурувањето, Сметководство и ревизија, Статистички методи за бизнис и економија, Стратегиски менаџмент на човечки ресурси и Управување во јавниот сектор

⁴ Е-бизнис менаџмент, Монетарна економија, Финансии и банкарство, Сметководство и ревизија, и Стратегиски менаџмент на човечки ресурси.

на изборни⁵, секако во согласност со позитивните законски прописи.

Соодносот на задолжителни, изборни предмети и изборни предмети од листата на УКИМ, на втор циклус студии (двогодишни) на студиските програми по Е-бизнис менаџмент, Сметководство и ревизија и Стратегиски менаџмент на човечки ресурси е 60:30:10, додека кај студиската програма Монетарна економија, финансии и банкарство соодносот е 43:43:14.

Фондот часови по одделни предметни програми соодветствува на стручниот профил што се очекува да се добие со завршување на одделната студиска програма. Што се однесува до предвидениот фонд часови за студентска практика, истиот целосно соодветствува на очекуваниот стручен профил.

Во поглед на одделните предметни програми, преовладува мислењето дека сите тие ги исполнуваат целите на одделните студиски програми.

Кај ниту една студиска програма не постои дилема дека задолжителните предметни програми соодветствуваат на дипломата што се стекнува со завршување на самата студиска програма.

Секоја поединечна предметна програма (задолжителна или изборна), поседува јасно наведена основна и дополнителна литература.

Во контекст на *III-от (третиот) циклус* егзистираат 4 студиски програми⁶. Кај секоја од нив е видлив напорот за етаблирање врз основа на современите тенденции и искуства од соодветните докторски студии организирани на реномирани странски универзитети. Сето ова во функција на развивање аналитички и научно-истражувачки способности на студентите и поттикнување на нивниот критички однос кон постојните модели и знаења и способност за синтеза на стекнатите сознанија. Согласно принципот за формирање единствена Школа за докторски студии на ниво на Универзитетот, сите 4 студиски програми се етаблирани во академската 2012/2013 година.

Во учебната 2015/2016 година на трет циклус на студии не се распиша конкурс за запишување на студенти бидејќи добиената акредитацијана три години беше истечена. Оттука, во оваа учебна година не се запишаа нови студенти и се работеше само со студентите кои се имаа запишано во претходните години.

Целите на сите програми се јасно и прецизно дефинирани и се насочени кон студентот заради негово обезбедување со напредни знаења од соодветната област и способност за креативно размислување. Освен тоа се настојува да се поттикне неговиот критички однос и способност за дијагностицирање на економските проблеми, одлучување и генерирање нови идеи и решенија.

Вкупниот број семестри предвидени со секоја од студиските програми е идентичен и изнесува 6.

Соодносот помеѓу вкупниот број задолжителни и изборни предмети се движи во интервалите одредени со позитивните законски прописи. Слично на претходното, ваквиот

---

⁵ Сите предметни програми на оваа студиска програма се изборни односно студентот избира 6 од понудените 12 предметни програми од листата на студиската програма, како и еден од листата на УКИМ (вкупно 7).

⁶ Демографија, Економски науки, Организациони науки и управување (менаџмент) и Статистички методи за бизнис и економија

сооднос е присутен и кај вкупниот фонд/број часови по задолжителни и изборни предмети,.

Вкупниот фонд часови по одделни предметни програми соодветствува на стручниот профил што се очекува да се добие со завршување на одделната студиска програма. Исто така, предвидениот фонд часови за студентска практика целосно соодветствува на очекуваниот стручен профил.

Што се однесува до одделните предметни програми, се цени дека секоја програма потполно ги исполнува целите на студиската програма.

Кај сите предметни програми (задолжителни и изборни), јасно е наведена основната и дополнителната литература.

Во моментот факултетот е во постапка на реакредитација на студиските програми на трет циклус на студии

1.2. НАСТАВНО-НАУЧЕН И СОРАБОТНИЧКИ КАДАР И КРИТЕРИУМИ ЗА ИЗБОР И ОЦЕНУВАЊЕ НА КВАЛИТЕТОТ

Наставен кадар на првиот циклус на студии

На ниво на целиот Факултет, наставата ја реализираат вкупно 61 наставници (35 мажи и 26 жени) со следните звања: 32 редовни професор, 4 вонредни професори и 25 доценти. Сите наставници се вработени со полно работно време. Помош во реализацијата на наставниот процес обезбедуваат и определен број на демонстратори кои се ангажирани на предметите на кои постојат вежби и поголем број студенти.

Редовните професори се на возраст од 42-67 години, вонредните професори се на возраст од 37-42 години, доцентите се на возраст од 30-43 години. Во 2015 година нема нови вработувања на наставен кадар.

На факултетот во 2015/2016 година, во зимскиот семестар, на четирите години на првиот циклус на студии (додипломските студии), активни⁷ се вкупно 4296 студент, од кои 4068 редовни и 228 вонредни, додека на вториот циклус на студии на 11-те студии, активни се вкупно 243 студенти⁸, како на едногодишните, така и на двегодишните студии. Во 2015/2016 година магистрирале вкупно 155 кандидати, а докторирале 16. Во учебната 2015/2016 година на третиот циклус на студии не се запишале нови кандидати.

Состојбата во поглед на соодносот на наставниот кадар со вкупниот број на студенти, односно соодносот на наставниот кадар во однос на редовните студенти, е влошена во споредба со претходниот период. Тоа е поради фактот што во изминатите 5 години имаше пензионирање на професори, а нови вработувања, односно подмладувања на кадарот во истиот период речиси и да немаше. Но, мора да се напомене дека во изминатите три, четири учебни години е направен позитивен исчекор во насока на урамнотежување на оптовареноста, преку активно вклучување на дваесетина ново-докторирани соработници во наставата на прв, и поретко на втор циклус студии. Она што

⁷Како „активни“ се сметаат студентите кои направиле упис во зимскиот семестар од учебната 2015/2016 година.

⁸ 243 активни студенти на втор циклус на студии од кои, 200 на едногодишни и 43 на двогодишни студии.

мора да се истакне е дека во учебната 2015/2016 година на економскиот факултет не работи ниту едно лице со соработничко звање.

Просечниот сооднос на студенти на еден наставник на прв циклус студии е 70 студенти по наставник. Овој сооднос е различен кај различните студиски програми. Но, мора да се има предвид дека овие индикатори по студиски програми се недоволно прецизни за изведување на конечни заклучоци, поради едноставниот факт што голем дел од наставниците и соработниците се едновременно ангажирани во наставно-образовниот процес на повеќе студиски програми, а дел од нив изведуваат настава и на други факултети.

Но, состојбите може да се влошат ако се земе предвид фактот дека во следните 1-2 години се очекува дополнително пензионирање на уште 10 тина професори што значи дополнително влошување на состојбите. Оттаму, повеќе од алармантна е потребата од постојана обнова на наставниот кадар, што за жал, не е случај веќе подолг временски период поради рестриктивната политика за нови вработувања на надлежните министерства.

Големиот обем на наставни активности, проследено со административните обврски кои произлегуваат од наставата, во голем дел го апсорбираат работното време на наставниот и соработничкиот кадар и оневозможуваат негова доволна посветеност на истражувањето. Истражувањето не само што е составен дел, туку во последно време е круцијален дел од работа на универзитетските професори на кое се инсистира во голема мера особено при изборите и унапредувањата во повисоки звања. Според искажувањето на наставничкиот и соработничкиот кадар на Факултетот во просек само 20-30% од работното време успеваат да го посветат на истражување, а остатокот од работното време отпаѓа во најголем дел (над 50%) на наставни активности и на административни обврски (од 10 до 25%). Иако Факултетот согласно својата политика и правилник за стручно усовршување на вработените, како и во согласност со своите финансиски можности секоја година обезбедува финансиски и материјални стимули за вработените за да го поттикне и мотивира нивното научно и истражувачко љубопитство и објавувањето на резултатите од истото, сепак недостасува посериозна поддршка на овој план од самата држава и надлежните министерства.

Наставен кадар на втор и трет циклус на студии

Во реализацијата на наставно-образовниот и научно-истражувачкиот процес на вториот и третиот циклус студии на факултетот е ангажиран е целиот наставнички кадар на факултетот. Во последните неколку години, поголем дел од доцентите се вклучени во наставата. Поголемата вклученост на помладите професори во овој процес овозможи додавање дополнителна вредност во наставата и истражувањата на вториот и третиот циклус преку иновативноста, современоста во пристапите на изведување на наставата, како и преку пренесување на посвежите искуства собрани од студиските престои на странски универзитети низ кои главно поминаа сите помлади кадри.

Она што би можело да се претстави како можност на Факултетот во иднина е поголема вклученост на визитинг професори од реномирани и партнерски високообразовни институции од странство во изведување на наставата и вежбите како на

првиот, така и на вториот и третиот циклус на студии.

Во таа насока како воочена слабост на Факултетот е што учеството на нашите наставници и соработници во универзитетски средини во Европа и во светот преку изведување на настава, истражување, или преку програми на мобилност во последната учебна 2015/2016 година е сè уште недоволна.

Од друга страна пак, сè поголема е вклученоста на гостите-предавачи од бизнисот или од јавните и невладините институции кои на покана на предметните професори одржуваат предавања и го пренесуваат сопственото искуство на теми релевантни за содржината на предметните дисциплини. Ова е секако практика за почит која и понатаму треба да се охрабрува и интензивира.

Критериуми за избор и оценување на квалитетот

При изборите, реизборите и унапредувањата на наставниците и соработниците, Факултетот во целост ги почитува критериумите, стандардите и обврските што произлегуваат од Законот за високото образование, недвосмислено ги спроведуваше Статутот и усвоените единствени критериуми за избор во наставно-научни звања на Универзитетот, како и Правилникот за внатрешни односи и работењето на Факултетот. Како потврда на тоа говори и фактот што во последните неколку години на Факултетот на ниту еден избор или реизбор во звање немало поплаки или жалби на објективноста или критериумите во оценувањето на наставно-научните и стручни резултати на избраните кадри од страна на други противкандидати кои аплицирале на истиот конкурс, иако на поголемиот број од конкурсите имало барем уште еден апликант за работното место.

1.3. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Прв циклус на студии

На факултетот се применуваат различни начини, облици, методи и технологии во наставно-образовниот процес. Резултатите од спроведеното истражување покажуваат дека кај методите во наставно-образовниот процес со најголем дел учествуваат класичните предавања (од 45% кај депарتمانот маркетинг, 50% на е-бизнис и до 60%, а кај сите останати департмани). Незначителни разлики во учеството се јавуваат кај вежбите како метод (од 15% до 20%). За истакнување е што кај сите студиски програми во наставно-образовната дејност е застапена обработката на случаи, односно примери од праксата. Така, студиите на истакнати примери е застапено од 5% во наставата (департмани менаџмент, сметководство и ревизија) до 20% на депарتمانот по маркетинг. Сите департмани се изјасниле дека учеството во наставата на истакнати гости од деловниот свет е околу 5%, а само депарتمانот по маркетинг се изјаснил дека истакнати деловни луѓе учествуваат 10% во наставата. Дел од департманите практикуваат проектни задачи (од 5% до 10%). Наше мислење е дека кај предметите каде што наставните програми го дозволуваат тоа треба да се зголеми учеството на интерактивните методи на настава и да има поголемо вклучување на истакнати предавачи од деловната заедница и/или јавниот сектор.

Подолг период во наставно-образованата дејност на Економскиот факултет се користат современите информациско-комуникациски технологии (ИКТ). Примената на проектори, паметни табли, компјутери со софтверска поддршка, интернет пристап, безжичен интернет е таква што тие современи технологии се нудат како опција во сите амфитеатри, предавални и компјутерски лаборатории. Нивната искористеност односно примена на современите технологии (компјутери, софтверска поддршка, информации бази и др.) беше анализирана по студиски програми. (табела 5 во прилог).

Може да се заклучи дека има разлики во начините и целите за кои се користат современите технологии по различните департмани што е за очекување. Така, сите департмани се искажале дека современите технологии целосно ги користат за презентации во некој од специјализираните софтвери при што тој процент е од 100% до 40%. За решавање на задачи, ИКТ најмногу се користат на департманот по менаџмент, а современите ИКТ за практична работа на час при што се користи интернет најмногу ги користат департманите по е-бизнис и маркетинг. Скопро сите департмани истакнале дека за практична работа на час користат современи технологии во значителен дел.

Со оглед на инфраструктурните можности на Економскиот факултет, користењето на информациско-комуникациските технологии е можно во голема мера. Има опремени компјутерски училници и безжична интернет врска низ факултетот. Имајќи предвид дека постојните компјутери беа набавени од поодамна и беа технолошко застарени, во 2015 година се пристапи кон набавка на нови компјутери за секој наставник. Набавката на преносни компјутери - лап топи беше реализирана кон крајот на 2015 година. Треба повеќе да се инвестира во специјализирани софтвери за потребите на одредени предмети. Големiot број на студенти од една страна и релативно малиот број на вработени наставници, од друга страна, претставуваат пречка за поголема примена на современите технологии. Тие би можеле повеќе да се применуваат во третата и четвртата година на студирање, а тоа е и реална ситуација. Сепак, со оглед на брзиот развој на овие технологии, мора како стратегиска цел да биде постојано издвојување на потребни средства за набавка на компјутери и софтвер преку поволни аранжмани со производителите и дистрибутерите на одредени софтверски пакети, а како многу битна компонента – и обука на наставниот кадар.

Наставно-образовната дејност главно се реализира со наставничкиот кадар на факултетот. Сепак, во согласност со законските прописи, но и заради поврзување со деловниот свет, постои интенција наставата да се реализира со надворешна соработка. Кај сите студиски програми е истакнато дека ваков вид на настава е значаен дел во наставно-образовната дејност. Така, се истакнуваат предавања од страна на гости од друштва за ревизија, министерствата во владата на Република Македонија, Народната банка на Македонија, Македонската берза на хартии од вредност, приватниот сектор и меѓународни организации и институции во земјата. Заклучок би следел дека реализирање на наставата со надворешна соработка е императив не само заради задоволување на законските барања, туку пред се заради подобрување на пренесувањето на наставните содржини, нивно актуелизирање и осовременување. Поврзувањето со стопанството на овој начин може да значи многу и за идните дипломирани економисти кои би ги виделе своите шанси за почетоци на сопствената кариера. На овој план треба многу да се работи и тоа би требало да биде приоритет на сите наставниците, како и трајна заложба на менаџментот на факултетот.

Понатаму, се евалуираше примената на методите на континуирана проверка на знаењата (колквиуми, тестови, усни испити). Проверката на знаењата на студентите се одвива преку следниве форми – колоквиуми, т.е. два писмени испита (како облик на континуирана проверка на знаењата), како и писмено/усмено или и писмено и усмено испитување (завршен испит). Подетално оваа материја е уредена со Одлуката за начинот, условите и роковите на континуираното и завршното оценување на студентите од прв и втор циклус студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, при што на почетокот на учебната година се истакнува календар со рокови за полагање на колоквиумите (т.н. колквиумски недели) и рокови за завршните испити. Главно, проверката на знаењата до сега е преку писмени испити (со целосно или делумно користење и на оптички читач), или писмени испити без користење на оптички читач. Мал, скоро незначителен дел, од испитувањата на студентите е по усмен пат. Нашата самоевалуација поврзана со оваа тема покажа дека има различни предлози за подобрување на состојбата. Така, како добри страни на континуираната проверка на знаењето се истакнуваат: континуитет во учењето, флексибилност кај организацијата и ефикасност во оценувањето. Вреди да се размисли и за користење завршни усни испити (во случаите каде што бројот на студенти го дозволува тоа). Потребно е поголем акцент и предност да се стави на прашања кои бараат лично размислување, критичка анализа и давање сопствено мислење, задачи/проблеми, како и есејски прашања. За студентите од 4 година, дополнителен проблем претставува т.н. апсолвентска екскурзија. Треба да се почитува автономијата на наставниците при реализација на оценувањето и изведувањето на испитувањето.

Предмет на самоевалуацијата беше и оценката за тоа во колкав дел завршниот испит (дипломската работа) претпоставува апликација на теоријата и примена на знаењата во практиката (примери, анализи) и придодава за оформување на стручниот профил. Освен еден депарتمان (финансиски менаџмент со одговор – малку) сите департмани истакнуваат дека дипломската работа значително придонесува за оформување на стручниот профил. На ова прашање се добиени многу коментари кои што можат да послужат во процесот на подобрување на квалитетот на завршниот испит. Така, дипломските се од одреден предмет и се бранат пред комисија од тројца наставници, а посебно се истакнува значењето на менторите за почести консултации околу темата. Коментарите се во насока на тоа дека студентите треба добро да ја познаваат теоретската позадина на темата, но и да можат да направат анализа на реален проблем. Се истакнува проблемот за тоа дека за посериозни истражувања се потребни неколку месеци и други ресурси, вклучително и материјални, а со нив просечниот студент не располага или нема извори до кои може да се обрати за покривање на трошоците. Заради вакви проблеми, како и заради тоа што дипломирањето се очекува да заврши во краток рок по положувањето на последниот испит, дипломските работи не ретко се сведуваат на формалност. Одлуката за максимален број на дипломски работи по предмет е добра. Исто така, изборот секоја година на најдобра дипломска работа е стимул за квалитет и компетитивност.

Се евалуираше и видот и степенот на вештините (меки) со кои студентот се оспособува во текот на студиите. Се одговараше на прашањето за видот на меки вештини за кои студентот се оспособува во текот на студиите по студиските програми со критички осврт или предлог за подобрување на истите. Иако стекнувањето на меките вештини главно само неформално е застапено кај сите студиски програми, има можности тоа и да

се подобри и тоа преку активно учество во наставата, тимска изработка на проекти/студии на случај како и тимска презентација и одбрана на истите при што ќе се оценува не само содржината на презентацијата туку и начинот и квалитетот на самото презентирање. Користењето и иницирањето презентации од страна на студентите помага во надминувањето на потенцијалниот страв од настап пред аудиториум, отвореноста на студентот за критичко размислување од околината како и во подобрување на способностите на студентот за презентирање на своите истражувања, ставови, мислења. Сите студиски програми се согласни дека тимската работа на проекти и студии на случај може да го зголеми чувството за припадност и користењето синергетски ефекти, го засилува степенот на толерантност и кооперативност кај поединецот. Вклучување во дискусија за време на предавањата влијае во развивање на критичко и креативно мислење, како и разбирање за човековото однесување, вредносните системи, елементите и компонентите на комуникација, вештини за слушање, управување со времето и со стресот. Се подобрува владеењето со говорничките вештини и вештините за ефективно преговарање. Корисно се смета и поседувањето на вештини за разбирање на психолошките процеси врз основа на кои се базира однесувањето на потрошувалите, како и човечкото однесување, генерално. Студентите се обучуваат и како да консултираат обемна литература во кратко време. Сепак, стекнувањето одредени вештини е делумно ограничено од големиот број студенти, кој не секогаш овозможува индивидуална работа.

Втор циклус на студии

Вториот циклус на студии е дел од континуираната наставно-образовна дејност на факултетот. Согласно спроведеното истражување и анализа на програмите на вториот циклус на студии се применуваат различни начини, облици, методи и технологии во наставно-образовниот процес и тоа класичните предавања не учествуваат повеќе од 60 %. Студиите на случај најмногу се користат на студиските програми, а како правило се повикуваат и гости предавачи. Користењето на современи технологии (софтвер и сл.) е најмногу застапено на програмите е-бизнис менаџмент и статистички методи за бизнис и економија. Дел од наставата се реализира со надворешна соработка така што истакнати стручњаци и професори се повикуваат да учествуваат во наставата. Континуираната проверка на знаењата (колоквиуми) се применува скоро кај сите студиски програми, но усмениот начин на испитување е исто така значително застапен, како и задолжителната изработка на пристапни трудови кај одреден број предметни програми. Се потенцира потребата на избор на практични теми од деловната практика како теми за овие трудови. Развивањето на меките вештини е поттикнато со тоа што студентите имаат јавни презентации, како и потреба да работат во тимови, тимски да настапуваат и да работат во компании. Магистерските трудови многу придонесуваат во оформување на профилот на студентите на втор циклус на студии. Процесот на пријавување, изработка и одбрана на магистерските трудови е регулиран со актите на Факултетот и се поттикнуваат теми каде што магистрантите обработуваат проблеми поврзани со нивното работење или решавањето на деловни и економски проблеми во Република Македонија.

Трет циклус на студии

Факултетот е акредитиран заедно со Економскиот институт од Скопје и со

Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања од Скопје за организирање на трет циклус на студии по економски науки, организациски науки и менаџмент (управување), демографија и статистички методи за бизнис и економија. Третиот циклус на студии се одвива преку Школата за докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Во учебната 2015/2016 нема конкурс за докторанти. Факултетот е во постапка за реакредитација на постојните програми од трет циклус на студии.

1.4. СТУДЕНТИ

Бројот на новозапишани студенти на првиот циклус студии на Економски факултет во текот на последните 5 учебни години кореспондира со квотата која се одобрува од страна на Владата на РМ за запишување на студенти на факултетот. Може да се заклучи дека скоро секоја година квотите во целост се исполнуваат. Сепак, мора да се истакне дека, определен број на места предвидени со конкурсот за запишување на студенти, остануваат непополнети. А тоа се должи пред сè на слабиот интерес за запишување на дисперзираните паралелки во Велес и Тетово, како и за вонредно студирање на факултетот.

Во текот на 2015/2016 учебна година од факултетот се испишале 157 студенти. Во последните пет години, во просек годишно се испишуваат 175 студенти. Причините за високиот број испишани студенти не се докрај расветлени, така што Факултетот има потреба од сериозна анализа за нивно откривање, бидејќи едноставната споредба со бројот на активни студенти⁹ на I циклус (4296 студенти), зборува дека секоја година се испишуваат по околу 4% од вкупно активните студенти, или во 2015/2016 бројот на испишани студенти е 18% од бројот на ново запишаните студенти во таа година.

Бројот на активни студенти на вториот циклус студии (едногодишни и двегодишни) во 2015/2016 година е 243, не сметајќи ги студентите кои се веќе во процедура на магистрирање (со одобрени тези за изработка на магистерскиот труд) и студентите со поднесено барање за продолжување или активирање на студиите. Во истиот период, од вториот циклус на студии се испишале само 2 студента.

Од основаето во учебната 2012/2013 година, на студиските програми од трет циклус на студии, кои се во рамките а школата за докторски студии, се запишаа вкупно 17 студенти. Во учебната 2015/2016 година активни се 96 студенти (оваа бројка ги содржи и претходно нотираите 17 студенти).

Во учебната 2015/2016 година не се распиша конкурс за прием на студенти на трет циклус на студии.

Резултати од спроведеното анкетирање

Почнувајќи од 2002 година, на ЕФ е воспоставена редовна практика на учество на студентите во оценувањето на квалитетот на наставно-образовниот процес. Во учебната 2015/2016 година оценувањето на односот на академскиот кадар на Економскиот факултет

---

⁹ Како „активни“ се сметаат студентите кои направиле упис во зимскиот семестар од учебната 2015/2016 година.

- Скопје во остварувањето на наставно-образовната дејност беше извршено врз со анкетен прашалник кој е унифициран за сите факултети во рамките на УКИМ.

Со анкетата беа опфатени наставниците што учествуваат во изведувањето на наставата според распоредот на предметите во учебната 2015/2016 година. Имајќи предвид дека студентите на секоја студиска година може да избираат од сите предмети во наставниот план, анкетата се спроведе за секој предмет одделно и тоа во време на одржување на наставата.

Комисијата во настојувањето да обезбеди поверодостојни резултати, определи големината на примерокот за секој предмет за учебната 2015/2016 година да опфати најмалку 30% од студентите кои го запишале конкретниот предмет (врз основа на податоците добиени од Службата за студентски прашања).

Со цел да се добијат пообјективни резултати, Комисијата за анкетирање во двата семестри ја спроведе анкетата две седмици пред одржување на вториот колоквиум на случаен примерок на студенти присутни на предавањата.

Просечната оценка за секое од првите пет прашања од анкетниот прашалник по поодделни звања (редовни професори, вонредни професори и доценти) е дадена во табела 3 (во анексот). За секое од овие прашања се дадени оценки од 5 до 10 (5 означува незадоволителен, а 10 одличен).

Глобална оценка би била дека добиените резултати во основа задоволуваат, иако е нормално да се очекуваат варијации, кои се должат на индивидуалните карактеристики на наставниот кадар, специфичностите на предметите, неделниот фонд часови, студиската година, како и варијации што произлегуваат од случајниот избор на студентите во примерокот.

Начин на организирање на студентите

Што се однесува до начинот на организирање на студентите на Економскиот факултет, во рамките на Факултетот функционираат: Студентски парламент и АИЕСЕК.

Во ***Студентскиот парламент на ЕФ (СПЕФ)*** формално би требало да членуваат сите студенти што поседуваат индекс од Економски факултет, но активното учество е сведено на многу помал број студенти. Моментално СПЕФ брои 40-тина членови. Организационата поставеност на Студентскиот парламент подразбира Претседателство од 6 членови, на чие чело се наоѓаат претседател, потпретседател и секретар.

Мора да се напомене дека во учебната 2015/2016 година претставници на СПЕФ не учествуваа во работењето на органите на факултетот (Наставно-научен совет, Деканска управа, комисији и сл.) бидејќи мандатот на постојните членови беше истечен, а СПЕФ немаше спроведено избори, па врз основа на тоа да се стекне со право да делегира нови претставници.

Иако во учебната 2015/2016 година СПЕФ не учествуваше во работата на органите и комисиите на факултетот, сепак треба да се наведе дека согласно позитивните законски прописи, целта на СПЕФ е да воспостави директна врска помеѓу студентите и органите во состав на ЕФ. Во работата на Деканатската управа, учествува еден претставник – претседателот на СПЕФ. Освен тоа, СПЕФ има 5 полноправни претставници во Наставно

– научно-научниот совет (поконкретно по 2 претставници за секое место, постојан член и негов заменик). Студентскиот парламент има свој претставник и во Дисциплинската комисија, а во Комисијата за самовалуација - 2 претставници.

Во рамките на СПЕФ, се организираат низа интерни активности, во кои можат активно да учествуваат сите студенти. Вообичаено, активностите на СПЕФ се организираат од страна на одделни комисии: Комисија за издавање студентски весник, Комисија за спорт и спортски активности, Комисијата за односи со студентите, Комисија за финансии и маркетинг, Комисија за односи со студентите, ИТ комисија и Комисија за меѓународни проекти. Студентскиот парламент има и свој правобранител, со основна задача да ги брани правата на студентите.

Сепак, мора да се потенцира дека од страна на СПЕФ во учебната 2015/2016 година беа забележани слаби активностите.

АИЕСЕК е дел од Економски факултет од 1993/94 година, од кого добива просторни и материјални ресурси. Неговата организациска структура е составена од Претседател и седум Потпретседатели. Во учебната 2015-2016 година биле организирани 9 настани во кои бил вклучен и Економски факултет – Скопје, директно или индиректно. Од овие настани се издвојуваат:

- Организација на националната конференцијата MOSEM 2015 (Macedonian Open Seminar for Education and Motivation);
- Проект “Macedonia Youth 2 Business Forum” 2015;
- Организација на локалната конференција SIM’Co 2016 (Seminar for Inspiration and Motivation)
- Проект „Денови на кариера” 2016;
- Проект “Кариерно Насочување” 2016 (Career Direction)
- Организација на националната конференцијата MILDS 2016 (Macedonian International Leadership Development Seminar)
- Проект „Green Up!“ 2016 (Еколошки Проект)
- Организирање на Меѓународната летна школа „Направи разлика – стани европски лидер со унапредување на регионалната соработка преку царинска модернизација” 2016, во соработка со Економски факултет – Скопје;

Центар за кариера

Од учебната 2011/12 година, студентите добиваат поактивна улога во рамки на ***Центарот за кариера***. Имено, за потребите за логистичка поддршка во реализација на активностите поврзани со работењето на Факултетот во Центарот се активни околу дваесет студенти-волонтери. Студентите-волонтери се вклучени во низа активности: организација и реализација на промотивни активности на Факултетот, организација на т.н. Отворен ден, промотивни активности низ средните школи, логистичка поддршка за реализација на уписи на нови студенти и воопшто почеток на академската година (прием на документи и организација на првиот академски час).

Освен во СПЕФ, АИЕСЕК и Центарот за кариера, студентите се вклучени и во работата на Библиотеката и Компјутерскиот центар. Од учебната 2002/03 година, во работата на Библиотеката и во Компјутерскиот центар помагаат по 6 дежурни студенти.

Од своја страна Факултетот ја поддржува реализацијата на дел од идеите и активностите предложени од страна на самите студенти. Во оваа смисла во текот на учебната 2015/2016 година беше организирана и вториот настан во рамки на студентската иницијатива насловена „Модел Економски Совет“, во целосна организација на студентите, а со поддршка на Факултетот.

1.5. ПРОСТОРНИ И МАТЕРИЈАЛНИ РЕСУРСИ

Вкупниот простор наменет за изведување наставна и истражувачка дејност (амфитеатри, предавални, лаборатории, кабинети за наставен кадар, простории за службата за студентски прашања, читална, библиотеки, интернет центар, сала за состаноци, деканат, студентски парламент и АИЕСЕК) опфаќа површина од 14840m², или околу 3,68m² по запишан студент на I циклус. Факултетот ја поседува најголемата **библиотека** во рамки на Универзитетот, со вкупно 30292 наслови, прибрани од формирањето на Факултетот до денес. Библиотеката е со површина од 54m², приклучена е на централно греење и климатизирана. Во неа се изложени сите наслови кои се препорачани како основна литература за подготовка на одделните предмети., меѓу кои во најголем дел се работи за учебни помагала од самите предметни наставници – дел од богатата издавачка дејност на Факултетот¹⁰. Исто така, во библиотеката се депонирани и насловите кои Факултетот ги има добиено во рамките на проектот: „Превод на 1000 стручни и научни книги и учебници од кои се учи на врвните и најреномираните универзитети во САД и Англија, а од областа на правото во Франција и Германија“. Во библиотеката е овозможено компјутерско пребарување и електронски пристап до стручната литература иако недостасуваат странски стручни списанија, како и пристап до соодветни информациона бази на научни и стручни трудови. Истата е заштитена со уред за превенција од противправно изнесување книги надвор од читалната. Имајќи го сето претходно предвид, библиотеката комплетно ги задоволува потребите на студентите. Сепак, може да се издвои мислењето на самите студенти дека од големо значење би била можноста за подолготрајно задржување на насловите од задолжителната литература во функција на подготовка на испитите (се разбира со соодветна гаранција од страна на студентот).

Во рамките на библиотеката како посебен оддел егзистира библиотека за донации, со површина од 49m². На тој простор се изложени насловите добиени од странски донатори, кои можат да послужат како дополнителна литература при изучување одреден предмет. И овој оддел е компјутеризиран заради пребарување и има електронски пристап до стручната литература.

Во состав на библиотеката постои и читална, со површина од 863m² и со капацитет за истовремено опслужување на 350 студенти. Читалната е приклучена на централно греење и е климатизирана. Во неа се изложени насловите/учебниците кои се препорачани

---

¹⁰ Истата би требало и понатаму да се поддржува и да се реализира, паралелно со воведувањето наслови од „преводите“ во основната и дополнителната литература.

како основна литература за изучување одреден предмет. Отворена е секој работен ден од 8.00-20.00 часот. И читалната располага со компјутери за пребарување и електронски пристап до стручната литература. Насловите во читалната се заштитени со посебен уред кој сигнализира доколку одреден студент противправно сака да изнесе еден или повеќе наслови надвор од читалната.

Факултетот располага и со **Интернет центар** како составен дел од Библиотеката. Интернет центарот е со површина од 80m² и со капацитет за 27 компјутерски места (студенти). И тој е приклучен на централно греење и е климатизиран. Отворен е секој работен ден од 8.00-20.00 часот. Тој им овозможува на студентите пребарување на интернет и пред сè електронски пристап до стручната литература и електронско регулирање на статусот и потребите на студентите на Факултетот.

1.6. ЛОГИСТИКА

Службата за студентски прашања на Факултетот е лоцирана на простор поголем од 150m², со посебна канцеларија за Раководителот, неопходни шалтери и огласни табли. Во сервисот на студентската служба за сите циклуси на студии се вработени 6 лица кои благодарение на компјутеризираната евиденција и соодветниот софтвер, успеваат да одговорат на задачите. Покрај раководителот на службата, за потребите на I-от циклус студии ангажирани се 4 референти и 1 референт а за II-от и III-от циклус на студии. Со цел да се поедностави работата на Службата, секој циклус студии има посебна просторија во која се извршуваат редовните услуги за студентите: издавање потврди и уверенија, уписи и заверка на семестри, следење на напредувањето на студентот, грижа и комплетирање на студентските досиеја, информирање за сите постојни процедури, како и евентуални новини во режимот и правилата на студирање.

1.7. НАДВОРЕШНА СОРАБОТКА

Кога станува збор за надворешната соработка на Факултетот, целта на самоевалуацијата е да оцени кое е влијанието на надворешната (вклучувајќи ја и меѓународната) соработка врз подигнувањето (збогатувањето) на квалитетот на наставата и создавањето основи за инкорпорирање на секој учесник на образовниот процес (како на наставниците, така и на студентите) во современите глобални текови. Анализата е заснована на релевантни квантитативни податоци извлечени од одговорите на прашањата упатени до членовите на поткомисиите за евалуација на ниво на првиот, вториот и третиот циклус студии. При тоа, прашањата се однесуваат на: усогласеноста на студиските програми со барањата и потребите на стопанството и вградувањето на практичните вештини во програмите и во режимот/системот на оценување, обезбедувањето на меѓународната димензија на студиските програми, унапредувањето и иновирањето на наставните методи преку учество на наставниот кадар на одделни семинари/обуки, мобилноста на студентите и академскиот кадар, како и збогатувањето на контактите со дипломираните студенти. Констатациите од анализата нема да ги прикажуваме одделно по студиски програми, туку сумарно, но сепак ќе ги разграничине по циклуси.

Прв циклус студии

Одговорите упатуваат на мислењето дека во најголем процент (70-80%) студиските програми се во согласност со барањата и потребите на стопанството. Само претставниците на една студиска програма (финансиски менаџмент) сметаат дека е тешко да се даде одговор на прашањето на кој начин студиската програма е во согласност со барањата и потребите на стопанството, бидејќи одредени предмети нудат практично применливи знаења и вештини, додека други се во поголем дел теоретски и оттаму нудат воопштени знаења.

Во однос на меѓународната димензија на студиските програми, освен фактот што кај сите предмети од соодветните студиски програми е застапено користењето на странска литература во наставата, сепак отсуствува забележително присуство на странски професори, т.е. повремено учество на наши професори во наставниот процес на странски универзитети. Така, гостување на странски професори во наставата се јавува во 20% од предметните програми од студиските програми по економија и сметководство и ревизија, додека менаџмент и маркетинг имаат понизок процент на учество. Слично, постои ниско учество на професори од студиските програми во наставниот процес на странски универзитети и тоа е пред сè од студиските програми економија, менаџмент и сметководство и ревизија. Она што е поразително е фактот дека освен на програмата по е-бизнис каде постојат 5 предмети кои се предаваат на англиски јазик, кај ниту една друга студиска програма наставата не се изведува на англиски јазик, ниту пак постојат заеднички курсеви со странски партнери. Најверојатно, тоа е и главната причина за не присуството на странски студенти на одделните департмани. Сепак, радува фактот што, иако не претеран, сепак е поголем интересот на нашите студенти за престој на странски универзитети. Така, во извештајниот период, 1 студент од департманот менаџмент, 2 од надворешна трговија и 10 студенти од департманот е-бизнис, користеле програми за студентска размена. Во иднина Факултетот би требало поинтензивно да ги користи институциите од странство со кои негува долгогодишни добри соработнички односи со цел да се поттикне позначајна взаемна мобилност и студиски престои на наставниците и соработниците, кои пак би ја интензивирале размената на искуства при изведувањето на наставата и истражувањата во науката.

Надворешната соработка ја следевме и преку контактите што Факултетот ги остварува со веќе дипломираните студенти. Што се однесува до начините на збогатување на овие контакти, анализите покажаа дека во најголем дел истите се однесуваат на дипломирани студенти како гости предавачи или испраќање студенти на пракса во компании каде на раководни места се наоѓаат дипломирани студенти. Така, во распон од 20 до 100% од предметите на студиската програма се движи учеството на гости предавачи од редот на етаблирани дипломирани студенти (најмалку на департманот по менаџмент, а најмногу на департманите по економија и сметководство и ревизија), додека во распон од 50 до 100% од предметите на студиската програма се движи испраќањето на студенти на пракса или на еднодневни посети (најмалку на департманот по маркетинг, а најмногу на департманот по финансиски менаџмент). Помал дел од контактите што Факултетот ги остварува со веќе дипломираните студенти се однесуваат на нивно вклучување во проекти и научни истражувања. Тие се најзастапени на департманите по маркетинг, сметководство и ревизија, економија и е-бизнис. Дополнително, департманот по сметководство и ревизија се истакнува со вклучување на дипломираните студенти како членови на испитни комисии за стекнување на професионални звања, предавања за професионално сертификарање, предавање од доменот на континуирано професионално усовршување и

слично.

Оценувањето на влијанието на надворешната соработка врз подигнувањето на нивото на квалитет на наставата го следевме преку поттикнување на креативноста на студентите во наставата, со помош на вградување на практични вештини во програмите, и тоа преку студии на случаи, анализи, проекти и сл. Вакви содржини најниска застапеност имаат кај програмите по економија и сметководство и ревизија (15%), следат е-бизнис (со 30%), надворешна трговија (70%), финансиски менаџмент (во повеќето предмети), а најголема застапеност имаат менаџмент и маркетинг (90%). Од друга страна, практичниот дел наоѓа и свое посебно место во системот на оценување, така што истиот, во просек, е застапен со 10% кај студиската програма по надворешна трговија, т.е. со 10-20% кај сметководство и ревизија и економија, 20% кај менаџмент, маркетинг и финансиски менаџмент, до максимални 30% кај студиската програма по е-бизнис.

Втор циклус студии

Во однос на усогласеноста на студиските програми од вториот циклус на студии со барањата и потребите на стопанството, може да се каже дека постои релативна усогласеност, но исто така и нивна разноликост во поглед на овој критериум. Така, постојат студиски програми каде при конципирањето/формулирањето на предметите се извршени консултации со претставници од стопанството, до програми каде што за мнозинството на предмети не се извршени такви консултации.

Во поглед на обезбедувањето на меѓународна димензија, и во овој случај, таа е застапена главно преку користење на странска литература во наставата, додека за жал, согласно другите набљудувани елементи на меѓународната меѓународната димензија на студиските програми, како на пример, учество на наши професори во наставата на странски универзитети и гостувања на странски професори кај нас е многу слабо застапена. Истото се однесува и на слабиот интерес за присуство на странски студенти на одделните студиски програми.

Нешто подобра е состојбата во поглед на контактите што Факултетот ги остварува со веќе дипломираните студенти на втор циклус студии. Генерално може да се каже дека студиските програми вклучуваат како гости-предавачи на одделни предмети. А, исто така се забележува и нивно вклучување во проекти и научни истражувања т.е. соработка со студентите кога остваруваат пракса во компаниите каде што работат веќе дипломираните студенти.

Исто така, потребно е да се подобри учеството на наставниот кадар на одделни семинари/обуки во насока на унапредување на наставните методи и иновирање на наставните програми, иако постојат студиски програми каде се јавува задоволително учество на дел од наставниот кадар на одделни семинари/обуки. Така, на пример, во периодот на набљудување наставниот кадар на факултетот учествувал во 20 работилници, 9 семинари, 12 летни школи и 7 обуки.

Трет циклус студии

Со оглед на фактот дека етаблираниот нов концепт на докторски студии за прв пат

беше воведен во учебната 2012-2013 година и истиот сеуште не е заокружен, неговата евалуација неможеше целосно да се направи, поради едноставно непостоење на соодветна информациона база на податоци за проценка на основните елементи на процесите. Оттаму не бевме ни во состојба целосно да ги согледаме и процениме ефектите од неговото спроведување, иако преовладува впечатокот дека цената и организацијата, како и квалитетот на третиот циклус не се на очекуваното ниво, се форсира студирање во странство (дури и со финансиска поддршка), што има дополнителни негативни реперкусии на бројот на заинтересирани кандидати не само кај третиот туку и кај вториот циклус на студии.

1.8. НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Согласно „Упатството за самоевалуација и обезбедување и оценување на квалитетот на единиците на Универзитетот“ изготвено од страна на Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје, една од трите главни цели на процесот на самоевалуација е оценување на влијанието на научно-истражувачката работа врз наставно-образовниот процес. Во табела бр. 4 се прикажани податоци за бројот на публикации во последните пет години, пријавените и реализираните проекти, учеството на семинари, конференции, научни собири (домашни и меѓународни), како и вкупниот број организирани научни собири во последните пет години. Во периодот 2011-2016 година се објавени 360 научни публикации, од кои 207 во странство. Притоа, 14 од нив се со импакт фактор. Во истиот период се пријавени 36, а реализирани 16 проекти, додека вработените на факултетот учествувале на 179 научни конференции од кои 142 во странство.

Гледано по години може да се забележи дека бројот на научните публикации се намалува од 44 во учебната 2011/2012 година на 25 во учебната 2015/2016 година, меѓутоа поважно е да се истакне дека се зголемува бројот на трудови со импакт фактор од 1 во учебната 2011/2012 година на 8 во учебната 2015/2016 година. Во однос на проектите, забележително е намалувањето на активноста во последната учебна година. Во однос на присуството на научни конференции постои стабилно учество по години.

Генерално, постои поголем простор за вклучувањето на студентите во научноистражувачките активности. Во иднина треба да се посвети многу поголемо внимание на вклучување на проектите во проекти кои ќе ги зголемат нивните практични знаења или научни потенцијали. Слично, на ова на Факултетот треба да се направат напори за систематско организирање на обуки и специјалистички курсеви.

На крајот на овој дел е за поздравување фактот што член на нашиот колектив (проф. д-р Драган Тевдовски) ја доби наградата за Најдобар научник во областа на општествените науки на Универзитетот Св. Кирил и Методиј во 2015 година. А, исто така, член на нашиот колектив (Доц. д-р Борче Трневски) е добитник на престижната награда за научно-истражувачка дејност од областа на макроеномијата за 2014 година, која ја доделува Народната банка на Република Македонија.

1.9. ФИНАНСИРАЊЕ

Финансирањето на основната дејност на Факултетот од година во година станува сè порестриктивно. Согласно позитивните законски прописи, тоа се одвива на два начини: од т.н. сопствени извори (средства) и буџетски трансфери. Сопствените средства на Факултетот се алиментираат од уписнини и партиципација на студентите на трите циклуси студии, изработка на научни проекти и давање услуги на компании/фирми и институции, како и од издавачка дејност и донации. Сопствените приходи во вкупните приходи на Факултетот во 2015 година учествуваа со повеќе од 72,4%.

Буџетските трансфери партиципираат со околу 26% во вкупните приходи на Факултетот. Во овој случај, останува да биде валидна забелешката од претходниот период. Имено, овие средства не се доволни за покривање трошоците на Факултетот за: струја, централно греење, вода, сметки за телефони, одржување и реновирање на опремата итн. Единствено останува покривањето на околу 90% од трошоците за централно греење, а останатите трошоци Факултетот е принуден да ги покрива од сопствените средства.

Структурата на приходите од партиципација и уписнини на студентите во трите циклуси студии доживува постепени промени. Имено, нотирано е намалување на учеството на партиципацијата од I циклус (53,7% во вкупните сопствени приходи), а кај уписнините од студентите на II циклус се регистрира учество од 21,3%. Со оглед на промените во начинот на организација, уписнините од III циклус претставуваа релативно мала ставка во вкупните сопствени приходи (3,8%).

Проценките на стручните служби покажуваат одржување на цената на чинење по студент на ниво од околу 50.000,00 ден. за една академска година.

2. TOWS АНАЛИЗА ЗА ПОДОБРУВАЊЕ НА КВАЛИТЕТОТ

ОГРАНИЧУВАЊА (THREATS)

- Неконзистентност на високообразовните политики и чести законски измени кои не се засновани на долгорочна стратегија за развој на високото образование;
- Крајно рестриктивна политика за нови вработувања на соработнички и стручен кадар во континуитет;
- Смалена академска и финансиска автономија;
- Зголемена и делумно нелојална конкуренција;
- Рестриктивната политика на Владата како во доменот на признавањето и финансирањето на реалната цена на чинење на студентот, така и во доменот на покривањето на делот од трошоците што по дефиниција влегуваат во категоријата на буџетски трошоци;
- Заострување на условите на финансирање на високото образование во Република Македонија.
- Намалување на уписните квоти;
- Отсуство на алтернативни можности за финансирање на студирањето на втор и трет циклус студии;
- Зачестени медиумски напади / негативна медиумска кампања;
- Неповолни демографски трендови;
- Нефлексибилен и релативно спор систем за акредитирање и ре-акредитирање на студиските програми.

МОЖНОСТИ (OPPORTUNITIES)

- Искористување на можностите за учество во проекти финансирани од ЕУ, УСАИД, Еразмус + и други меѓународни извори и фондови;
- Брзите и динамични општествени, економски и пазарни потреби наметнуваат и истовремено овозможуваат креирање програми за континуирано образование и разни видови на обуки и едукации како одговор на растечката и разновидна побарувачка на пазарот;
- Креирање и конечно ставање во функција на алумни мрежата во насока на поголема соработка со нејзините членови;
- Заинтересираност за интензивирање на соработката со претставници на бизнис-заедницата и со претставници на локалните и државните институции во делот на приспособување на студиските програми на нивните актуелни потреби, како и во осмислување на програми за доживотно образование;
- Продлабочување на официјалната соработка која ја има Факултетот со голем

број реномирани странски универзитети и факултети преку конкретни взаемни активности;

- Предлози од конкретни фирми за компјутерска технологија за бесплатно вклучување на специфични софтвери во наставата и истражувањата;
- Зголемена свесност на студентите при изработката на дипломските и магистерските трудови да се фокусираат кон конкретни практични истражувања и имплементирање на усвоените теориски знаења.

СЛАБОСТИ (WEAKNESSES)

- Недоволен и прилично оптоварен наставно-научен кадар кој во следните две години дополнително ќе претрпи сериозни намалувања поради природен одлив (пензионирање);
- Скромна меѓународна присутност на кадарот со трудови во (влијателни) научни списанија и конференции и недоволна нивна цитираност;
- Ограничен пристап на Факултетот и Универзитетот до соодветни бази на научни и стручни трудови;
- Недоволна искористеност на постојните меѓународни договори за соработка за конкретни активности (мобилност на вработени и студенти, заеднички проекти, истражувања или организирање на заеднички или франшизни студии);
- Отсуство на студиски програми на англиски јазик;
- Смален интерес за упис на студентите на вториот циклус на студии;
- Недоволен број на атрактивни програми за континуирано и доживотно образование;
- Ограничена функционалност на i-Know системот за електронско пријавување на семестри и испити и недоволна приспособеност на потребите на корисниците;
- Влошување на имиџот на Факултетот поради поведување на законски процеси против изолиран број на вработени осомничени за инволвираност во незаконски дејствија.

ПРЕДНОСТИ (STRENGTHS)

- Компетентен наставно-научен кадар;
- Современи студиски програми на трите циклуси;
- Долга традиција и препознатливост на националниот и регионалниот образовен пазар;
- Континуирано висок и стабилен интерес за студирање на факултетот;
- Солидни просторно-технички и материјални услови;
- Завиден број на склучени меѓународни договори за соработка со образовни и сродни институции од странство;
- Исклучително богата и плодна издавачка дејност - најголем издавач на стручна и научна економска литература во државата;
- Современа и најбогата библиотека со економска литература на Универзитетот со двокатна модерна читална.

ЗАКЛУЧОК

Процесот на самоевалуацијата на позицијата на Економскиот факултет-Скопје во образовниот систем на Република Македонија, како дел од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, се спроведе во рамките на истражувачка процедура во која јасно се искристализираа следниве фази:

- Утврдување на фактичката состојба, преку користење на примарни и секундарни податоци и информации генерирани од службите и организациските единици на Факултетот;
- Утврдување на причините за моменталните состојби;
- Предлог на конкретни мерки за нивно подобрување.

Спроведената TOWS- анализа е камен-темелникот на кој се надоградуваат предложените мерки за подобрување на квалитативните перформанси на Факултетот. При тоа, компаративните предности на Економскиот факултет се огледаат во континуираниот развој и задржување на неговата лидерска позиција во образовниот систем на Републиката, посебно во сегментите на квалитетот на наставно-образовниот кадар, современите студиски програми, препознатливоста на дејноста на националниот пазар, стабилниот интерес за студирање на Факултетот, добрите просторно-технички и материјални услови, издавачката дејност и др.

На тој начин Економскиот факултет ја извршува својата општествена функција т.е. претставува пример што го влече нанапред целокупниот универзитетски систем.

Во насока на надоградување на динамичната погонска сила на Факултетот треба да се работи на отстранување на одделните проблеми. Мерките кои што треба да се реализираат се однесуваат на надминување на недостатоците и се во насока на:

- Итно надминување на недостигот на професорски, соработнички и административен кадар кој веќе го обременува секојдневното работење на Факултетот, а кој после големата смена на генерациите во следните две години сериозно ќе го доведе во прашање неговиот понатамошен развој;
- Анализа на потребата и оправданоста за евентуален организациски редизајн со цел спојување на одделни организациски единици и рационализирање на работењето;
- Намалување на вкупниот број на предметни програми и ограничување на бројот на предмети по професор до максимум 2 предмети со цел поголемо фокусирање на нивната енергија и време во научно-истражувачки цели;
- Унапредување на Правилникот за стручно усовршување по претходна широка дебата со наставно-образовниот кадар со цел да се идентификуваат неговите вистински потреби за финансиска поддршка заради обезбедување негова позабележителна присутност на регионалната и меѓународната сцена;
- Дефинирање бази на податоци и списанија на кои треба да се претплати Факултетот и обезбедување средства за пристап до нив како и набавка на лиценцирани софтвери;

- Конечно ефектуирање на склучените меѓународни договори за соработка преку донесување на план и стратегија за конкретни активности со цел да се развијат линкови на регионален и меѓународен план (организирање на заеднички меѓународни конференции, летни школи, испраќање на наши професори на студиски престои или визитинг, аплицирање на заеднички проекти и сл.);
- Воведување на заеднички студии со реномирани факултети на прв и втор циклус студии на англиски јазик како добар начин за зголемување на меѓународната видливост на Факултетот и размена на искуства помеѓу наставно-образовниот кадар;
- Активирање на програми за континуирано образование: обуки за практичари, специјалистички курсеви, семинари и советувања;
- Спроведување на ИСО стандардизација на Факултетот во делот на административните системи и процеси со цел обезбедување стандарди за квалитет на административни услуги како и олеснето движење, чување, генерирање и манипулирање со документите и податоците;
- Изградба на современ интранет систем за централизирано собирање и чување на податоците и информациите, како и генерирање на статистички податоци за потребите на Факултетот;
- Конечно оформување и развој на алумни мрежата со претходно консултирање на практичните искуства од нашите меѓународни партнерски институции.

Скопје, 21.11.2016

Комисија за самоевалуација

Проф. д-р Предраг Трпески, претседател

Проф. д-р Наталија Николовска, член

Проф. д-р Калина Треневска-Благоева, член

Проф. д-р Драган Тевдовски, член

Доц. д-р Љупчо Ефтимов, член

Студент, Давид Милошески, член

Студент, Никола Давитков, член

ПРИЛОЗИ

Табела 1. Показатели за следење на наставно-образовната дејност и процесот на студирање

Должина на просечното време на студирање (согласно апликацијата во студентската служба)	5 год. и 4 месеци
Број на студенти кои се запишале во последните пет учебни години (од кои активни ¹¹)	5035 (4296)
Број на студенти кои дипломирале во последните пет учебни години (15.09-2011-14.09.2016)	3703
Број на студенти од една генерација кои дипломирале во предвидениот рок (8 семестри) за генерацијата запишани во учебната 2012/2013 година	298 од 1065
Број на запишани студенти на втор циклус во последните 5 год. ¹²	1401
Број на магистрирани студенти од втор циклус во учебната 2015/2016 година	155
Број на активни студенти на трет циклус-докторски студии (во школата за докторски студии активна од учебната 2015/2016)	17 (+1 испишан)
Број на пријавени докторски дисертации во последните пет години (краен рок 15.09.2016)	96
Број на докторски дисертации одбранети во последните пет години	143

Табела 2. Новозапишани и испишани студенти на еф 2015-2016

Учебна година	ПРВ ЦИКЛУС СТУДИИ			ВТОР ЦИКЛУС СТУДИИ ¹³		
	Слободни места	Запишани студенти	Испишани студенти	Слободни места (вкупно едногодишни и двегодишни)	Запишани студенти (вкупно едногодишни и двегодишни)	Испишани студенти
2011/2012	1143	1184 (1185 ¹⁴)	229	984 (676+308)	450 (381+69)	-
2012/2013	1256	1049 (1065 ¹⁵)	148	984 (676+308)	374 (302+72)	-
2013/2014	1260	1009 (1021 ¹⁶)	183	806 (656+150)	241 (203+38)	2
2014/2015	1240	862 (878 ¹⁷)	159			
2015/2016	1100	876 (886 ¹⁸)	157			
ВКУПНО						

¹¹ Како „активни“ се сметаат студентите кои направиле упис во зимскиот семестар од учебната 2015/2016 година

¹² Деталните податоци по години следат во табела 2.

¹³ Деталните податоци по студиски програми следат во табелите 2А, 2Б, 2В, 2Г и 2Д.

¹⁴ Вклучен број на префрлени студенти од други факултети и студенти запишани со второто отварање на Матичната книга на запишани студенти

¹⁵ idem

¹⁶ idem

¹⁷ idem

¹⁸ idem

Табела 2А: Запишани кандидати на Втор циклус на студии за учебната 2011/2012 година

Едногодишни студии	Квота	Вкупно запишани	Двегодишни студии	Квота	Вкупно запишани
МБА-Менаџмент	118	88			
Е-бизнис менаџмент	80	58	Е-бизнис менаџмент	40	19
Маркетинг	50	36	Маркетинг	50	11
Сметководство и ревизија	80	35	Сметководство и ревизија	40	6
Монетарна економија,финансии и банкарство	150	132	Монетарна економија финансии и банкарство	150	32
Европски студии	50	11			
Економски развој и меѓународни финансии	40	8			
СМЕБЕ	28	5	СМЕБЕ	28	1
Управување во јавен сектор	50	4			
Менаџмент во осигурување	30	4			
ВКУПНО	676	381		308	69

Вкупно едногодишни и двегодишни (2011/2012) 984(КВОТА) 450 (ЗАПИШАНИ)

Табела 2Б: Запишани кандидати на Втор циклус на студии за учебната 2012/2013 година

Едногодишни студии	Квота	Вкупно запишани	Двегодишни студии	Квота	Вкупно запишани
МБА-Менаџмент	118	81			
Е-бизнис менаџмент	80	23	Е-бизнис менаџмент	40	24
Маркетинг	50	33	Маркетинг	50	12
Сметководство и ревизија	80	47	Сметководство и ревизија	40	8
Монетарна економија,финансии и банкарство	150	97	Монетарна економија финансии и банкарство	150	28
Европски студии	50	3			
Економски развој и меѓународни финансии	40	6			
СМЕБЕ	28	11	СМЕБЕ	28	-
Управување во јавен сектор	50	1			
Менаџмент во осигурување	30	-			
ВКУПНО	676	302		308	72

Вкупно едногодишни и двегодишни (2012/2013) 984 (КВОТА) 374 (ЗАПИШАНИ)

Табела 2В: Запишани кандидати на Втор циклус на студии за учебната 2013/2014 година

Едногодишни студии	Квота	Вкупно запишани	Двегодишни студии	Квота	Вкупно запишани
МБА-Менаџмент	118	35			
Е-бизнис менаџмент	60	18	Е-бизнис менаџмент	60	9
Маркетинг	50	8			
Сметководство и ревизија	80	25	Сметководство и ревизија	40	7
Монетарна економија,финансии и банкарство	150	97	Монетарна економија финансии и банкарство	50	22
Европски студии	50	1			
Економски развој и меѓународни финансии	40	2			
СМЕБЕ	28	9	СМЕБЕ	28	-
Управување во јавен сектор	50	6			
Менаџмент во осигурување	30	2			
ВКУПНО	656	203		178	38

Вкупно едногодишни и двегодишни (2013/2014) 834 (КВОТА) 241 (ЗАПИШАНИ)

Табела 2Г: Запишани кандидати на Втор циклус на студии за учебната 2014/2015 година

Едногодишни студии	Квота	Вкупно запишани	Двегодишни студии	Квота	Вкупно запишани
МБА-Менаџмент	118	21			
Е-бизнис менаџмент	60	11	Е-бизнис менаџмент	60	3
Маркетинг	50	21			
Сметководство и ревизија	80	19	Сметководство и ревизија	40	7
Монетарна економија,финансии и банкарство	150	61	Монетарна економија финансии и банкарство	50	13
Европски студии	50				
Економски развој и меѓународни финансии	40	2			
СМЕБЕ	28	4			
Управување во јавен сектор	50	7			
Менаџмент во осигурување	30	4			
Стратегиски менаџмент на човечки ресурси	60	15	Стратегиски менаџмент на човечки ресурси	60	5
ВКУПНО	716	165		210	28

Вкупно едногодишни и двегодишни 926 (КВОТА) 193 (ЗАПИШАНИ)

Табела 2Д: Запишани кандидати на Втор циклус на студии за учебната 2015/2016 година

Едногодишни студии	Квота	Вкупно запишани	Двегодишни студии	Квота	Вкупно запишани
МБА-Менаџмент	60	27			
Е-бизнис менаџмент	36	7	Е-бизнис менаџмент	36	6
Маркетинг	24	16			
Сметководство и ревизија	36	17	Сметководство и ревизија	36	1
Монетарна економија,финансии и банкарство	92	50	Монетарна економија финансии и банкарство	30	8
Европски студии	20	2			
Економски развој и меѓународни финансии	10	2			
СМЕБЕ	24	10			
Управување во јавен сектор	36	3			
Менаџмент во осигурување	20	3			
Стратегиски менаџмент на човечки ресурси	48	22	Стратегиски менаџмент на човечки ресурси	48	4
ВКУПНО	406	159		150	19

Вкупно едногодишни и двегодишни

556 (КВОТА)

178 (ЗАПИШАНИ)

Табела 3: Резултати од спроведената анкета во учебната 2015/2016

Зимски семестар	Просек	Подготвеност за предавања и вежби	Квалитет на настава	Редовност на часови и рационално искористување на време	Достапност за консултации
Доценти	9.65	9.40	9.65	9.65	9.56
Вонредни	9.64	9.42	9.73	9.71	9.72
Редовни	9.34	9.08	9.50	9.29	9.43
Професори од УКИМ	9.80	9.50	9.77	9.71	9.89
Просек	9.61	9.35	9.66	9.59	9.65

Летен семестар	Просек	Подготвеност за предавања и вежби	Квалитет на настава	Редовност на часови и рационално искористување на време	Достапност за консултации
Доценти	9.61	9.68	9.50	9.75	9.69
Вонредни	9.58	9.65	9.57	9.62	9.65
Редовни	9.51	9.58	9.36	9.61	9.54
Професори од УКИМ	9.64	9.80	9.55	9.44	9.45
Просек	9.58	9.68	9.50	9.60	9.58

Табела 4. Показатели за следење на научно-истражувачката дејност на вработените во периодот 2011-2016 година¹⁹

ОПИС	БРОЈ		ВКУПНО
	во Р. Македонија	во странство	
Научни публикации	153	207	360
• Со импакт фактор		14	14
Проекти			
• пријавени	17	19	36
• реализирани	11	5	16
Научни конференции	37	142	179
Симпозиуми	9	1	10
Работилници	17	3	20
Семинари-собири	8	1	9
Летни школи	12	0	12
Обуки	5	2	7

Табела 4А. Показатели за следење на научно-истражувачката дејност на факултетот

ОПИС	Вкупен број во Р.Македонија						Вкупен број во странство						Вкупно
	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	Вкупно	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	Вк.	
Научни публикации	57	49	24	7	16	153	44	76	39	23	25	207	360
• Со импакт фактор							1	2	1	2	8	14	14
Проекти													
• Пријавени	2	1	2	8	4	17	2	8	5	3	1	19	36
• Добиеени	1	1	1	0	0	3	1	1	1	0	0	3	6
• реализирани	1	1	2	5	2	11		2	1	2	0	5	16
• во тек	2		1	3	2	8	2	1	1	1	1	6	14
Научни конференции	9	4	8	7	9	37	28	31	26	29	28	142	179
Симпозиуми	1	1	1	5	1	9	0	0	0	0	1	1	10
Работилници		4	4	5	4	17	0	0	0	3	0	3	20
Семинари-собири		2		2	4	8	0	0	0	1	0	1	9
Летни школи	2	3	5	1	1	12	0	0	0	0	0	0	12
Обуки		1	1	0	3	5	0	0	0	1	1	2	7

¹⁹Деталните податоци по години следат во табелата 4А.

Табела 5. Примена на современите технологии (компјутери, софтверска поддршка, информациона бази и др.) по студиски програми

	Сметководство и ревизија	Економија	Менаџмент	Е-бизнис	Маркетинг	Надворешна трговија	Финансиски менаџмент
За презентации (ppt и сл.)	60%	70%	40%	40%	40%	70%	100%
За решавање задачи и вежби	25%	10%	40%	20%	20%	10%	
За пребарување (на интернет и др.бази) на часови	5%	5%	10%	20%	20%	10%	
За практична работа на час	5%	15%	10%	20%	20%	10%	